Nechyporenko, V. V. (2020). Pidhotovka fakhivtsiv dlia korekciinoi roboty z autychnymy ditmy doshkilnoho viku [Preparation of specialists for correctional work with preschool children with autism]. Naukovyi chasopys Natsionalnoho pedahohichnoho universytetu imeni M. P. Drahomanova. Seriia 19: Korekciina pedahohika ta spetsialna psykholohiia – Scientific Journal of National Pedagogical Dragomanov University. Series 19: Correctional Pedagogy and Special Psychology, No. 39, 34–40. [in Ukrainian] **Tarasun** V.V. (2015). Kognity`vna diyal`nist` logopeda: stadiyi obrobky` informaciyi, formy` predstavlennya i pry`jnyattya rishennya. Naukovy`j visny`k My`kolayivs`kogo nacional`nogo universy`tetu imeni V.O. Suxomly`ns`kogo. Pedagogichni nauky`. #2. - S.181-185. Rezhy`m dostupu: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvmdup_2015_2_39. **Ostrovska** K.O. (2009). Autyzm: problemy psykhologichnoi dopomohy. Navchalnyi posibnyk. Lviv. Vydavnychyi tsentr LNU imeni Ivana Franka. [in Ukrainian] **Shulzhenko** D.I. (2021). Emotsiina stiikist maibutnoho fakhivtsia yak psykholohichnyi chynnyk yoho hotovnosti do korektsiinoi roboty z autychnymy ditmy. (Dys. kand. psykhol. nauk). Kyiv. [in Ukrainian]

Pinchuk Y., Sapuzhak S. Psychological barriers in the work of a speech therapist with children with autism spectrum disorders

The article examines the psychological barriers faced by speech therapists in their work with children who have autism spectrum disorders. The main challenges in the professional activities of speech therapists, arising from the peculiarities of the psycho-emotional and communicative development of children with these disorders, are analyzed. Methods for overcoming these barriers are proposed, including the use of modern approaches in speech therapy practice, such as play therapy, sensory integration, and the development of speech activity.

Special attention is given to the importance of psychological and pedagogical support for specialists and the need to develop individualized approaches in corrective work with children. The role of interdisciplinary collaboration between speech therapists, psychologists, educators, and parents is emphasized to ensure comprehensive support for children with autism.

It is noted that such collaboration contributes to creating a harmonious environment for the child's development and enhancing their adaptive potential. It is also recommended to implement regular training for parents, enabling them to better understand the developmental characteristics of their children and to participate more actively in the correction process. The need to develop new professional development programs for speech therapists is emphasized, incorporating modern technologies and innovative methods for working with children with autism spectrum disorders.

Additionally, it is acknowledged that forming the professional readiness of speech therapists to work with such children requires advanced training, including both theoretical preparation and practical experience in working with children with autism spectrum disorders.

Keywords: psychological barriers, activities of a speech therapist, children with autism spectrum disorders (ASD), psychological and pedagogical support of children with ASD.

DOI: https://doi.org/10.31392/UDU-nc.series19.2024.47.09
УДК:616-082:376.09

Л.М. Руденко
lilianic1962@gmail.com
https:// orcid.org/0000-0003-1655-5708
А.Ю.Черпак
cherpakanna21@gmail.com
https://orcid.org/0009-0002-7476-9085

ОБЛИВОСТІ НАДАННЯ НЕВІДКЛАДНОЇ МЕДИЧНОЇ ДОПОМОГИ В ІНКЛЮЗИВНОМУ СВІТІ

В сучасному світі, де розвиток інклюзивного суспільства стає одним із ключових пріоритетів, знання з невідкладної медицини мають виняткове значення. Люди з інвалідністю або хронічними захворюваннями часто мають фізичні, сенсорні або когнітивні обмеження, які можуть ускладнювати їхню реакцію на екстрені ситуації. Це збільшує важливість знань про специфічні потреби таких осіб при наданні допомоги. Деякі інклюзивні особи можуть мати труднощі зі спілкуванням (наприклад, люди із порушенням слуху та мовлення, особи із аутизмом або когнітивними порушеннями), що робить навички

альтернативного спілкування необхідними під час надання допомоги. Інклюзивні особи можуть гостріше реагувати на стресові ситуації. Тому знання технік надання невідкладної допомоги є важливими.

Для цього були використані наступні методи дослідження: теоретичний аналіз, синтез та узагальнення відомостей і фактів із наукових, методичних та архівних джерел; хронологічний та метод актуалізації історичного досвіду сприяли дослідженню наукової проблеми з позицій історичного опису, теорії та практики.

Мета статті: підвищити усвідомлення важливості адаптованої невідкладної допомоги для інклюзивних осіб у суспільстві, створити програми навчання з урахуванням потреб інклюзивних груп, що дозволить забезпечити їм своєчасну та ефективну медичну допомогу, сприяти формуванню інклюзивного суспільства, де всі його члени отримують підтримку, увагу та турботу в екстрених ситуаціях.

Завдання статті заключаються у розкритті значення знань із невідкладної медицини в умовах інклюзивного суспільства; розкрити суть, як невідкладна медична допомога може враховувати потреби осіб із фізичними, сенсорними та когнітивними обмеженнями; підкреслити роль цих знань у забезпеченні рівних можливостей і безпеки для всіх, зокрема для людей з інвалідністю; розглянути конкретні приклади ситуацій, у яких знання з невідкладної допомоги для інклюзивних осіб є особливо важливими; розробити методичні рекомендації щодо навчання навичкам невідкладної допомоги для різних груп населення, включно з медичними працівниками, волонтерами та громадськістю.

Ключові слова: невідкладна допомога, інклюзивне суспільство, люди з інвалідністю, інклюзивність, адаптована медична допомога, інклюзивні програми навчання, доступність допомоги, соціальна безпека, медичні тренінги.

Аналіз досліджень та публікацій

Історичний контекст виникнення та розвитку невідкладної допомоги для осіб з особливими освітніми потребами в Україні.

Історичний контекст виникнення та розвитку невідкладної допомоги для осіб з особливими освітніми потребами (ООП) в Україні відображає етапи суспільного усвідомлення та інтеграції інклюзивних цінностей у системі охорони здоров'я та освіти. Сучасні підходи до невідкладної допомоги для осіб з ООП формувались під впливом міжнародних зобов’язань України та впровадження інклюзивної освіти. У межах такого контексту важливо зазначити, що перші кроки щодо інклюзії у сфері охорони здоров'я в Україні припадають на період після ратифікації Конвенції ООН про права осіб з інвалідністю у 2009 році, але активізація розвитку припала саме на 2010-ті роки.

З 2017 року, коли було прийнято закон "Про освіту", який передбачав обов'язковість інклюзії в навчальних закладах, почався інтенсивний розвиток супутньої інфраструктури для підтримки дітей з ООП. Це включало потребу в організації системи невідкладної допомоги з урахуванням специфічних обмежень (Морозова, 2018). Розширення інклюзивної освіти стимулювало розробку нових методик та стандартів надання першої допомоги, адаптованих для дітей із ОПП.

Також необхідно зазначити, що важливим кроком у формуванні інклюзивної системи стало створення ресурсних центрів підтримки інклюзивної освіти, які почали з’являтися у 2018 році. Ці центри відіграли значну роль у навчанні педагогів, медичних працівників і волонтерів навичкам надання невідкладної допомоги для дітей з ООП (Кравчук, 2019). Крім того, освітні програми стали враховувати специфічні ризики та потреби осіб з ООП, що значно підвищило загальну ефективність системи надання невідкладної допомоги.

Розвиток методичних рекомендацій з надання невідкладної допомоги для осіб із ОПП став також результатом міжнародного співробітництва України з іншими країнами, зокрема у рамках програм ЄС, які сприяли розробці стандартів і поширенню найкращих практик у цій сфері. Завдяки цьому до 2020 року в Україні сформувалась правова та організаційна база, що сприяє покращенню доступності невідкладної допомоги для дітей з ООП (Шевченко, 2020).

Багато країн світу визнають, що знання з невідкладної медицини є життєво важливими для кожного громадянина, і активно сприяють їх поширенню серед населення. У багатьох державах створено комплексні програми, які орієнтовані на навчання першій допомозі широких верств суспільства, враховуючи різні групи людей із особливими потребами.

У Німеччині законодавство зобов'язує кожного громадянина пройти базові курси з надання першої допомоги перед отриманням водійського посвідчення. Ці курси охоплюють навички для реагування у критичних ситуаціях на дорогах та підготовку до рятування людей з ООП.

У скандинавських країнах, зокрема у Швеції та Норвегії, знання з першої допомоги інтегровані у шкільну програму. Діти з молодшого віку опановують навички першої допомоги, що формує культуру допомоги та підвищує рівень готовності суспільства. Крім того, велика увага приділяється підготовці інструкторів, які можуть навчати людей з різними ООП.

У США діють масштабні програми підготовки з надання невідкладної допомоги для різних верств населення, включно з людьми з ООП. Наприклад, Американський Червоний Хрест проводить спеціалізовані курси для людей з порушеннями зору, слуху та мобільності, навчаючи адаптованим методам допомоги. Крім того, для підтримки інклюзивності в громадських місцях, багатьох державних та приватних установах розміщують інструкції з першої допомоги шрифтом Брайля або спеціально позначають обладнання для надання допомоги у надзвичайних ситуаціях.

У Великій Британії діє ініціатива «First Aid for All» (Перша допомога для всіх), яка спрямована на навчання людей різного віку, соціального статусу та фізичних можливостей. Британський Червоний Хрест пропонує інклюзивні курси для осіб з інвалідністю, зокрема для людей з аутизмом або проблемами зі слухом.

У Канаді громадські організації та державні установи активно працюють над поширенням інклюзивних знань з першої допомоги. Наприклад, Канадський Червоний Хрест має спеціальні програми для дітей та підлітків, де використовуються адаптовані методики навчання, що враховують фізичні та ментальні особливості учасників. Багато курсів включають навчальні матеріали, створені для людей із ООП, з метою забезпечення доступу до знань з невідкладної медицини для всіх.

Японія, через високий рівень ризику природних катастроф (землетруси, цунамі), приділяє значну увагу підготовці населення до дій у надзвичайних ситуаціях. Школи, громадські центри та державні установи проводять регулярні тренінги для людей з ООП. Для людей із вадами слуху, наприклад, розроблені спеціальні додатки та інструкції, які допомагають швидко зорієнтуватися в екстреній ситуації та отримати допомогу.

В Австралії інклюзивні програми з першої допомоги також враховують потреби людей із психічними захворюваннями. Психологічна перша допомога стала популярною практикою у навчальних закладах та на робочих місцях, де проводяться тренінги для виявлення симптомів панічних атак, депресії та інших психічних станів. Знання з психологічної допомоги стають важливими у країні, яка прагне створити підтримуюче середовище для всіх громадян, незалежно від психічного стану.

Виклад матеріалу дослідження

У сучасному світі зростає кількість техногенних і природних катастроф, аварій та інцидентів, що потребують оперативного реагування. Дорожньо-транспортні пригоди, інфаркти, інсульти, утоплення, раптові загострення хвороб стали частими явищами, що вимагають негайної допомоги. Вміння надавати першу допомогу у таких ситуаціях суттєво підвищує шанси постраждалого на виживання до прибуття швидкої допомоги. Кожна хвилина, яку можна виграти завдяки своєчасному наданню допомоги, може виявитися вирішальною для порятунку життя.

Знання з невідкладної медицини в інклюзивному світі набувають особливого значення, адже дозволяють забезпечити своєчасну та ефективну допомогу для всіх членів суспільства, включно з особами з інвалідністю. Інклюзивне суспільство прагне до рівності, інтеграції та підтримки кожного, тому невідкладна допомога повинна враховувати особливості та потреби різних людей. Освіченість у цій сфері допомагає уникнути дискримінації та підвищує рівень безпеки й турботи в суспільстві.

Невідкладна допомога має адаптуватися до потреб осіб із ООП. Наприклад, для людей із порушеннями слуху важливо володіти мовою жестів або використовувати візуальні інструкції; для осіб із порушеннями зору - пояснювати дії під час надання допомоги; для людей з когнітивними розладами — використовувати прості фрази і зберігати спокійний тон. Такі адаптовані підходи роблять допомогу ефективнішою та доступнішою для всіх, незалежно від особливостей їхнього стану здоров'я чи обмежень.

Також дані знання є основою рівності в суспільстві, адже кожна людина має право на своєчасну і якісну допомогу, незалежно від своїх фізичних чи когнітивних можливостей. Це особливо важливо для людей з інвалідністю, які часто стикаються з обмеженим доступом до медичних послуг. Врахування потреб цих осіб допомагає знизити ризик серйозних наслідків під час екстрених ситуацій та сприяє впевненості й захищеності.

У випадках пожеж, евакуації, дорожньо-транспортних пригод або природних катастроф знання з адаптованої допомоги для осіб з особливими потребами можуть врятувати життя. Наприклад, евакуація осіб на інвалідних візках потребує спеціальних технік транспортування, а під час інфаркту у людини з мовними обмеженнями знання мови жестів або інших форм візуальної комунікації дозволяє швидше й ефективніше надати допомогу.

Для ефективного надання допомоги особам із ООП важливе спеціальне навчання. Медичні працівники, волонтери, а також широка громадськість мають проходити тренінги, що враховують потреби людей з інвалідністю. Курси з основ першої допомоги мають включати елементи інклюзивної підготовки, що підвищить загальний рівень обізнаності та сприятиме формуванню більш інклюзивного суспільства.

В даній статті ми описали рекомендації, щодо підвищення рівня обізнаності з невідкладної допомоги в інклюзивному світі в Україні.

В умовах сьогодення вміння надавати першу допомогу стає важливим для кожного. Особливо актуально це в інклюзивному суспільстві, де серед нас є люди з ООП, для яких допомога часто має бути адаптованою. У закладах освіти - школах, коледжах, університетах - обов'язкові курси з надання невідкладної допомоги можуть стати основою для формування свідомого й відповідального суспільства. Практичні семінари та тренінги, адаптовані для різних вікових категорій, можуть забезпечити учнів та студентів навичками дій в екстрених ситуаціях. Завдяки такому підходу молодь та студенти не лише здобувають важливі практичні знання, але й вчаться взаємодіяти з людьми із ООП, що сприяє підтримці інклюзії та розвитку соціальної відповідальності з молодих років.

Медичні працівники та волонтери є першими, хто приходить на допомогу під час надзвичайних ситуацій, і їхні знання та навички можуть стати вирішальними для порятунку життя. Для забезпечення якісної допомоги в інклюзивному суспільстві важливо, щоб вони були обізнані з особливостями надання допомоги людям з ООП.

Спеціалізовані тренінги для медичних працівників і волонтерів дозволяють поглибити їхню підготовку, включаючи адаптовані техніки надання допомоги, знання мови жестів, способи комунікації з людьми із сенсорними або когнітивними порушеннями. Завдяки цим тренінгам фахівці отримують не лише практичні навички, а й розуміння індивідуальних потреб різних людей, що сприяє ефективнішому наданню допомоги та підвищенню рівня інклюзивності у сфері охорони здоров'я. Волонтерські організації та служби екстреної допомоги можуть співпрацювати з міжнародними експертами та організаціями, щоб розширити спектр навчальних можливостей.

Інформаційні кампанії для громадськості — це важливий інструмент для підвищення обізнаності про важливість надання першої допомоги та необхідність адаптації цих знань до потреб інклюзивних осіб. Враховуючи швидкий розвиток медіа та технологій, а також зростаючу популярність онлайн-ресурсів, можна ефективно охопити широкі аудиторії різних вікових груп і соціальних верств. В Україні можливо реалізувати залучення інклюзивного контенту до навчальних програм та платформ.

Соціальні мережі - це сучасний і доступний спосіб донести важливу інформацію до великої аудиторії, особливо серед молоді. Створення спеціалізованих постів, інфографіки, анімаційних роликів, інтерактивних чатів та відео може зацікавити користувачів і мотивувати їх дізнатися більше про першу допомогу та адаптовані підходи до осіб із ООП. Наприклад, публікації з порадами та відео, що демонструють практичні техніки надання першої допомоги, можуть мати великий вплив на тих, хто в інших умовах не зміг би отримати ці знання.

Вебінари та онлайн-тренінги є ефективними для залучення більш широкої аудиторії, що може включати людей з різними можливостями. Проведення безкоштовних вебінарів з основ надання першої допомоги, що охоплюють специфіку допомоги інклюзивним особам, дозволяє людям отримувати знання без потреби в фізичній присутності на тренінгах. Вебінари можна організовувати з

використанням жестової мови або субтитрів для осіб з порушеннями слуху, а також з адаптованими методами комунікації для людей з когнітивними порушеннями.

Телебачення та радіо продовжують залишатися важливими каналами комунікації, особливо для старших поколінь, які можуть бути менш активні в інтернеті. Поширення соціальних роликів, репортажів та інтерв'ю з медичними експертами або людьми з інвалідністю на телеканалах дозволить підвищити обізнаність громадян щодо важливості перших медичних допомог та особливостей надання допомоги людям з ООП. Спеціальні програми можуть бути також зняті з фокусом на приклади з реального життя, де надання першої допомоги мало б ключове значення.

Друковані матеріали для осіб, котрі віддають перевагу традиційним методам отримання інформації, на прикладі брошур, буклетів та постерів з інструкціями. Такі матеріали можна розповсюджувати в громадських місцях, лікарнях, медичних установах, а також в організаціях, що працюють з людьми з інвалідністю. Вони повинні бути зрозумілими, з використанням великих шрифтів, кольорових позначень та простих малюнків для людей із ООП.

Посібники та друковані інструкції повинні бути простими для сприйняття, містити чіткі покрокові вказівки з використанням великих шрифтів, простих термінів, а також ілюстрацій. Вони можуть бути створені в форматах, зручних для друку, або як електронні документи, доступні для завантаження. Такі посібники повинні включати інформацію, що стосується специфічних технік допомоги для осіб з інвалідністю, таких як допомога людям, що використовують інвалідні візки, або надання першої допомоги людям з порушеннями слуху чи зору.

Відеоуроки більш наочний, у порівнянні із попередніми методами, спосіб навчити людей надавати допомогу в різних ситуаціях. Відео можуть бути адаптовані для осіб з порушеннями слуху (з субтитрами та жестовою мовою), а також для людей з порушеннями зору (з аудіокоментарями). Відеоуроки можуть включати пояснення того, як правильно взаємодіяти з людьми з різними формами інвалідності, демонстрацію адаптованих технік надання першої допомоги та розбір реальних ситуацій, у яких ці знання є важливими.

Онлайн-курси дають можливість всім бажаючим отримати сертифіковані знання з першої допомоги. Для інклюзивних осіб онлайн-курси можуть бути спеціально розроблені з урахуванням їхніх потреб. Наприклад, для осіб з обмеженнями зору курси можуть містити аудіопояснення, а для тих, хто має порушення слуху — субтитри або інтерфейс на жестовій мові. Онлайн-курси також можуть включати інтерактивні вправи та симуляції екстрених ситуацій, де учасники можуть попрактикувати свої навички в реальному часі. Для залучення широкої аудиторії, включаючи людей з особливими потребами, курси мають бути доступними з будь-якої точки світу, з можливістю перегляду в будь-який час. Вони можуть бути платними або безкоштовними в залежності від політики державних та громадських організацій.

Сучасні технології дозволяють створювати інтерактивні мобільні додатки, які надають користувачам не лише теоретичні знання, а й практичні інструменти для надання допомоги в реальних ситуаціях. Такі додатки можуть включати покрокові інструкції для надання першої допомоги; чат-боти, які зможуть інформувати користувачів в реальному часі, коли їм потрібно допомогти іншій людині, з урахуванням її фізичних чи сенсорних обмежень; аудіо- та відеоуроки для різних груп населення, що дозволяють практикувати навички навіть в умовах, де немає доступу до інструкторів; спеціалізовані функції, такі як сповіщення про наближення до медичних установ або можливість викликати допомогу через додаток.

Такі технології забезпечують постійну доступність знань та ресурсів, дозволяючи користувачам покращувати свої навички в будь-який час і в будь-якому місці, що є важливим для забезпечення ефективної першої допомоги у надзвичайних ситуаціях.

Завдяки ефективно реалізованим інформаційним кампаніям, використанню сучасних технологій та інклюзивних підходів, можна значно підвищити рівень обізнаності громадян та забезпечити рівний доступ до знань з надання першої допомоги для всіх, незалежно від їх фізичних чи когнітивних особливостей.

Залучення інклюзивного контенту до державних програм і навчальних платформ є важливим кроком на шляху до створення суспільства, яке дбає про безпеку і добробут усіх своїх членів, включаючи осіб з ООП. Така інтеграція дозволить підвищити рівень обізнаності та готовності надавати

допомогу людям з інвалідністю, а також сприятиме формуванню культури соціальної відповідальності серед громадян. В Україні можливо реалізувати залучення інклюзивного контенту до навчальних програм і платформ.

Одним із основних завдань для покращення рівня обізнаності про надання першої допомоги є інтеграція тем, орієнтованих на потреби осіб з ООП, у загальнодержавні програми навчання з цієї теми. Включення цих знань у державні освітні ініціативи дозволить охопити широкі верстви населення, включаючи дітей, студентів, працівників різних установ і громадян, які хочуть отримати знання про першу допомогу.

Залучення інклюзивного контенту у навчальні програми з першої допомоги повинно включати:

- Оновлення навчальних планів для всіх рівнів освіти, включаючи шкільні та вищі навчальні заклади, з акцентом на інклюзивні методи надання першої допомоги. Це можуть бути спеціальні блоки або модулі, що розглядають допомогу особам, що потребують адаптації.
- Розробка підручників та методичних посібників, які враховують специфіку надання першої допомоги інклюзивним особам. Вони повинні бути написані зрозумілою мовою, з великим шрифтом, використанням візуальних елементів і простих інструкцій, щоб ці матеріали були доступні для різних груп людей, включаючи осіб з когнітивними порушеннями.
- Введення спеціалізованих курсів для педагогів, медичних працівників і волонтерів, які працюють із людьми з ООП. Такі курси повинні охоплювати основи інклюзивної медицини, включаючи специфічні методики допомоги під час надзвичайних ситуацій, зокрема у разі травм, інсультів, серцевих нападів тощо.

Впровадження таких програм дозволить не лише підвищити рівень обізнаності серед широкої аудиторії, але й сприятиме формуванню загальної культури соціальної відповідальності, коли громадяни будуть більш готові допомогти тим, хто цього потребує.

Онлайн-платформи, зокрема «Дія.Цифрова освіта», мають величезний потенціал для створення доступних навчальних ресурсів, які можуть досягти широкої аудиторії, в тому числі людей з інвалідністю. Це дасть можливість не лише зробити знання з першої допомоги доступнішими, а й адаптувати їх до потреб різних груп населення. Така платформа може забезпечити доступність, що дозволяє кожному користувачу обирати зручний час для навчання; персоналізацію або адаптованість до потреб учасників; інтерактивність із підкріпленням до теоретичної частини практичних навичок; зручність навчання вдома, для осіб із обмеженою фізичною активністю.

Для успішної інтеграції інклюзивних тем до загальнодержавних програм навчання з першої допомоги важливо залучати організації, що працюють з людьми з інвалідністю, до створення контенту та навчальних матеріалів. Співпраця з такими організаціями допоможе краще врахувати специфіку потреб осіб з ООП при розробці навчальних курсів, посібників і тренінгів.

Державні структури можуть співпрацювати з громадськими організаціями, фондами та міжнародними партнерами для реалізації інклюзивних програм, що підвищують рівень обізнаності та підтримки серед осіб з інвалідністю. Такі партнерства дозволяють отримати додаткове фінансування та ресурси для забезпечення доступності знань для всіх верств населення.

Для того, щоб залучення інклюзивного контенту стало успішним, необхідно розробити механізм оцінки та моніторингу ефективності цих програм. Важливо на регулярній основі здійснювати аналіз результатів навчання, а також отримувати відгуки від учасників, щоб постійно вдосконалювати навчальні матеріали, роблячи їх ще більш доступними та актуальними для різних груп населення.

Інтеграція інклюзивного контенту до державних програм навчання та онлайн-платформ дозволяє значно підвищити рівень готовності суспільства до надання допомоги всім його членам, створюючи рівні умови для людей з інвалідністю і забезпечуючи їм рівний доступ до важливих знань та навичок.

Законодавчі ініціативи відіграють ключову роль у формуванні інклюзивного суспільства, де кожна людина, незалежно від фізичних, сенсорних чи когнітивних обмежень, має доступ до необхідної медичної допомоги, зокрема невідкладної. Для цього необхідно прийняття відповідних законів та нормативних актів, які б забезпечували адаптацію курсів першої допомоги до потреб інклюзивних осіб і стимулювали розвиток інклюзивної медицини в Україні.

Прийняття законодавчих актів, які б регулювали адаптацію курсів першої допомоги для осіб з ООП, стане основою для формування інклюзивного підходу до медичних тренінгів. Це може включати низку ключових положень: адаптація навчальних курсів першої допомоги для людей з різними видами інвалідності; упорядкування навчальних стандартів та сертифікації; законодавство має визначити чіткі стандарти для курсів, які будуть відповідати вимогам інклюзивності; підготовка спеціалізованих медичних працівників. Законодавчі ініціативи можуть встановити вимоги до медичних навчальних програм, де будуть вивчатися особливості надання невідкладної допомоги інклюзивним особам.

Інтеграція у національні програми охорони здоров'я у вигляді розробки національних стандартів медичної допомоги, які включатимуть адаптовані підходи для осіб із ООП.

Урядові ініціативи повинні забезпечити фінансування та підтримку на місцевому рівні для проведення тренінгів з першої допомоги, орієнтованих на інклюзивні потреби. Це стане стимулом для підвищення обізнаності і доступності навчань для всіх верств населення. Окрім підтримки місцевих бюджетів, законодавчі ініціативи можуть включати податкові пільги або субсидії для приватних компаній, що займаються організацією тренінгів з інклюзивної медицини або розробкою спеціалізованих програм навчання для медичних працівників і громадськості. Для того, щоб законодавчі ініціативи справді мали ефект, важливо ввести систему моніторингу та оцінки результатів. Наприклад, створення національних реєстрів інструкторів та організацій, що сертифікують і проводять курси з першої допомоги для інклюзивних осіб, дозволить відстежувати прогрес у реалізації таких ініціатив.

Висновок. У світі вже є значні успіхи у впровадженні інклюзивних програм навчання першої допомоги, і цей досвід демонструє важливість адаптації знань до різних груп населення. Інклюзивність у невідкладній медицині є необхідним кроком до створення безпечного та соціально відповідального суспільства, де кожна людина, незалежно від фізичних чи когнітивних особливостей, здатна отримати й надати допомогу в критичні моменти. Це не тільки зберігає життя, але й формує культуру взаємодії та підтримки у суспільстві, де кожен має рівні можливості.

В Україні розвиток інклюзивної невідкладної допомоги є частиною загальних соціальних і політичних змін, що відображають поступовий перехід до більш інклюзивного підходу в охороні здоров'я та освіті. Важливість цієї трансформації полягає в тому, що інтеграція людей із обмеженими можливостями в суспільство має стати пріоритетом для забезпечення їхньої безпеки та права на рівний доступ до медичних послуг у разі потреби.

Знання з невідкладної медицини, адаптовані до потреб інклюзивних груп, є важливим інструментом для формування гуманного й свідомого суспільства, яке здатне не лише надавати допомогу, але й гарантувати рівні можливості всім громадянам. Вони допомагають забезпечити готовність до екстрених ситуацій, підвищуючи рівень безпеки в суспільстві, що має бути основою для створення відповідального та інклюзивного середовища.

Масове навчання навичкам надання першої допомоги стає важливою складовою підготовки громадян до надзвичайних ситуацій. Ці навички не тільки рятують життя, але й дозволяють кожному допомогти іншим у критичних ситуаціях. Систематичне навчання й популяризація знань з невідкладної допомоги серед громадян є основою для створення безпечного та згуртованого суспільства, готового до будь-яких викликів.

Законодавчі ініціативи, що підтримують адаптацію курсів першої допомоги для потреб інклюзивного суспільства, мають великий потенціал для створення справедливішого та безпечнішого середовища. Вони забезпечують доступ до важливих знань і навичок для кожного громадянина, сприяючи розвитку культури соціальної відповідальності та інклюзивності. Це дозволяє кожному отримувати допомогу незалежно від фізичних або когнітивних обмежень, що є важливим аспектом для формування суспільства без дискримінації.

Нарешті, важливою метою цієї статті є підвищення обізнаності щодо специфічних потреб осіб з обмеженими можливостями в екстрених ситуаціях. Залучення спеціалізованих знань до навчальних програм допомагає створити середовище, де кожен громадянин, волонтер чи медичний працівник зможе правильно реагувати на виклики, пов’язані з наданням допомоги інклюзивним особам. Це сприятиме формуванню суспільства, де безпека та допомога є доступними для всіх, незалежно від їхніх можливостей, що є важливим кроком на шляху до інклюзивності в соціальній сфері.

Список використаної літератури:

1. **Морозова О.** (2018). Інклюзія та медична підтримка: нові виклики в українській освіті. *Освітні простори України*, 34(2), 15-21. **2. Кравчук Л.** (2019). Формування системи ресурсних центрів підтримки інклюзивної освіти: досягнення та проблеми. *Педагогічні інновації в Україні*, 12(1), 56-64. **3. Шевченко М.** (2020). Інтеграція міжнародного досвіду в практику надання невідкладної допомоги для осіб з ООП в Україні. *Міжнародний журнал інклюзивної освіти*, 9(3), 23-30. **4.Филипчук, В. Л., Ткачук, К. Н., Пєчніков, О. С., Шаталов, О. С., Зеркалов, Д. В., Кухнюк, О. М.** (2016). *Розслідування нещасних випадків, професійних захворювань і аварій на виробництві: Навч. посібник.* Київ: Основа, 304 с. ISBN 978-966-327-237-5. **5. Бондар, В.** (2003). Інтеграція дітей з обмеженими психофізичними можливостями в загальноосвітні заклади: за і проти. *Дефектологія*, 3, 2–: https://seanewdim.com/wp-content/uploads/2021/02/Bondar-T.I.-Developing-the-inclusive-setting-in-higher-education-institutions-in-Ukraine.pdf. **6. Золотоверх, В.** (2001). Становлення та розвиток дошкільних закладів для дітей з психофізичними вадами в системі спеціальної освіти України. Київ. **7. Kolchenko, K. O.** (2013). Kontseptualni pidkhody do vprovadzhennya inklyuzyvnoyi osvity u vyshchykh navchalnykh zakladakh. *Актуальні проблеми навчання та виховання*. https://www.researchgate.net/publication/353313355_Problems_and_prospects_for_the_development_of_inclusive_education_in_Ukraine. **8. Kolupayeva, A., Taranchenko, O., Danilavichute, E.** (2014). Special Education Today in Ukraine. In Anthony F. Rotatori, Jeffrey P. Bakken, Sandra Burkhardt, Festus E. Obiakor, Umesh Sharma (eds.), *Special Education International Perspectives: Practices Across the Globe (Advances in Special Education, Volume 28)*, 311–351. Emerald Group Publishing Limited. Режим доступу: https://www.spp.org.ua/index.php/journal/article/download/74/69. **9.Loreman, T., Deppeler, J., & Harvey, D.** (2011). *Inclusive Education: Supporting Diversity in the Classroom*. Crows Nest, N.S.W.: Allen & Unwin. http://idgu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/02/rp_ped-suprovid-ditej-z-obmezhenymy-mozhlyvostjamy-zdorovja-i-inkl-sered_bakalavr.pdf.
10. Любар, О. О. (1993). *Історія педагогічної думки і освіти в Україні*. Київ.

Міжнародні організації та інтернет-ресурси: Всесвітня організація охорони здоров'я (ВООЗ). Офіційні документи та звіти ВООЗ містять рекомендації щодо навчання невідкладної допомоги та інклюзивні підходи у сфері громадського здоров'я. Режим доступу: who.int. 2. Американський Червоний Хрест. Програми з навчання невідкладній допомозі, орієнтовані на різні групи населення, зокрема людей з інвалідністю. Режим доступу: redcross.org. 3. Європейський Червоний Хрест. Програми з адаптацією для різних груп населення в країнах ЄС. Режим доступу: redcross.eu. 4. British Heart Foundation (Британський фонд серця). Навчальні ресурси з серцево-легеневої реанімації та спеціалізовані програми для осіб з особливими потребами. Режим доступу: bhf.org.uk. 5. Канадський Червоний Хрест. Програми для людей з інвалідністю та матеріали, адаптовані для специфічних потреб. Режим доступу: redcross.ca. 6. Публікації Центрів контролю та профілактики захворювань США (CDC). Інформація щодо програм навчання першій допомозі для людей з обмеженими можливостями. Режим доступу: cdc.gov. 7.Міністерство охорони здоров'я Японії. Підхід до навчання невідкладній допомозі, особливо в контексті природних катастроф. Режим доступу: mhlw.go.jp. 8. Австралійський Червоний Хрест. Програми першої допомоги для різних груп населення. Режим доступу: redcross.org.au. 9. Публікації ЮНІСЕФ. Матеріали щодо інклюзивного навчання, що охоплюють медичну допомогу. Режим доступу: unicef.org.

References:

1. **Morozova O.** (2018). Inkliuziia ta medychna pidtrymka: novi vyklyky v ukrainskii osviti. Osvitni prostory Ukrainy, 34(2), 15-21.[in Ukrainian]. **2. Kravchuk L.** (2019). Formuvannia systemy resursnykh tsentriv pidtrymky inkliuzyvnoi osvity: dosiahnennia ta problemy. Pedahohichni innovatsii v Ukraini, 12(1), 56-64. [in Ukrainian]. **3. Shevchenko M.** (2020). Intehratsiia mizhnarodnoho dosvidu v praktyku nadannia nevidkladnoi dopomohy dlia osib z OOP v Ukraini. Mizhnarodnyi zhurnal inkliuzyvnoi osvity, 9(3), 23-30. [in Ukrainian]. **4. Fylypchuk V. L., Tkachuk K. N., Piechnikov O. S., Shatalov O. S., Zerkalov D. V., Kukhniuk O. M**. (2016). Rozsliduvannia neshchasnykh vypadkiv, profesiinykh zakhvoriuvan i avarii na vyrobnytstvi: Navch. posibnyk. Kyiv: Osnova, 304 s. ISBN 978-966-327-237-5.[in Ukrainian]. **5. Bondar, V.** (2003). Intehratsiia ditei z obmezhenymy psykhofizychnymy mozhlyvostiamy v zahalnoosvitni zaklady: za i proty. Defektolohiia, 3, 2–: https://seanewdim.com/wp-content/uploads/2021/02/Bondar-T.I.-Developing-the-inclusive-setting-in-higher-education-institutions-in-Ukraine.pdf. [in Ukrainian]. **6.Zolotoverkh V.** (2001). Stanovlennia ta rozvytok doshkilnykh zakladiv dlia ditei z psykhofizychnymy vadamy v systemi spetsialnoi osvity Ukrainy. Kyiv. [in Ukrainian]. **7.Kolchenko, K. O.** (2013). Kontseptualni pidkhody do vprovadzhennya inklyuzyvnoyi osvity u vyshchykh navchalnykh zakladakh. Aktualni problemy navchannia ta vykhovannia. https://www.researchgate.net/publication/353313355_Problems_and_prospects_for_the_development_of_inclusive_education_in_Ukraine. [in Ukrainian]. **8. Kolupayeva A., Taranchenko O., Danilavichute E.** (2014). Special Education Today in Ukraine. In Anthony F. Rotatori, Jeffrey P. Bakken, Sandra Burkhardt, Festus E. Obiakor, Umesh Sharma (eds.), Special Education International Perspectives: Practices Across the Globe (Advances in Special Education, Volume 28), 311–351. Emerald Group Publishing Limited. Rezhym dostupu: https://www.spp.org.ua/index.php/journal/article/download/74/69. [in Ukrainian]. **9.Loreman T., Deppeler J., & Harvey**

D. (2011). Inclusive Education: Supporting Diversity in the Classroom. Crows Nest, N.S.W.: Allen & Unwin. http://idgu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/02/rp_ped-suprovid-ditej-z-obmezhenymy-mozhlyvostjamy-zdorovja-i-inkl-sered_bakalavr.pdf. [in Ukrainian]. **10. Liubar O. O.** (1993). Istoriia pedahohichnoi dumky i osvity v Ukraini. Kyiv.[in Ukrainian].

Rudenko L., Cherpak A.. Features of providing emergency medical assistance in an inclusive world.

The relevance of an inclusive approach to emergency medical care is extremely important in today's society. People with disabilities or chronic illnesses may have physical or cognitive limitations that affect their response in emergency situations. Skills in alternative communication for assisting people with sensory impairments (such as hearing or speech disabilities) are critical. The goal of this study is to create training programs for adapted assistance and to raise the level of inclusivity in society.

The historical development of emergency care for individuals with special educational needs (SEN) in Ukraine reflects the integration of inclusive values into healthcare and education systems. Since 2017, after the adoption of the "Education Law," infrastructure has been expanded to support children with SEN. Resource centers, which were established to train educators and healthcare professionals in adapted assistance skills, have played a significant role in improving the overall effectiveness of the system.

Raising awareness about emergency care in an inclusive society in Ukraine is an important task that contributes to the creation of a responsible and equitable environment. As individuals with special educational needs require adapted approaches to first aid, it is important to integrate inclusive knowledge into national training programs. Schools and universities, as well as training for medical professionals and volunteers, should focus on specific techniques for different groups of people with SEN. Additionally, dissemination through social media, online courses, and specialized mobile applications helps spread accessible knowledge to a wide audience. Webinars with sign language and adapted materials allow individuals with different needs to participate. The development of inclusive content for educational platforms and its support through government initiatives will contribute to the formation of an inclusive society where all members are prepared to provide assistance.

Conclusion. Inclusivity in first aid training is necessary for the creation of a socially responsible and safe society. Adapting medical knowledge for different groups increases readiness for emergencies and fosters a culture of interaction and support. Such initiatives in Ukraine promote inclusivity in healthcare and education.

Keywords: emergency care, inclusive society, people with disabilities, inclusivity, adapted medical care, inclusive training programs, medical training.

DOI: https://doi.org/10.31392/UDU-nc.series19.2024.47.10
УДК 616.89-008.434.5

А.М. Савицький
a.m.savytskyy@udu.edu.ua
https://orcid.org/0009-0003-6841-6440
Т.М. Швалюк
shvaluktm@ukr.net
https://orcid.org/0000-0003-3836-1015
Н.В. Чередніченко
nataliachered@gmail.com
https://orcid.org/0000-0002-3554-8047

ФІЗИЧНА РЕАБІЛІТАЦІЯ ДІТЕЙ З АФАЗІЄЮ НА РАННЬОМУ ЕТАПІ ВІДНОВЛЕННЯ

У статті на основі аналізу наукових праць вітчизняних та зарубіжних дослідників розглядається проблема фізичної реабілітації втрачених рухових функцій у дітей з афазією в умовах спеціально організованого середовища; проводиться аналіз дієвих форм і методів корекційно-реабілітаційної роботи з відновлення втрачених внаслідок ураження головного мозку рухових та мовленнєвих функцій у дітей цієї категоріальної групи; аналізуються дані щодо стану збережених психофізичних функцій у дитини з органічним ураженням центральної нервової системи, здійснюється дослідження нейропсихологічних та нейрофізіологічних підходів у реабілітації дітей хворих на афазію; виявляються особливості корекційно-